



Tannlege gikk til sak og vant:

Vedtak om skjønnslingning opphevet

I en dom, avsagt av Oslo tingrett i april i år, vant en tannlege frem i sak anlagt mot ligningsmyndighetene og fikk vedtak om skjønnslingning opphevet. Dommen ble rettskraftig i sommer. Det antas at dommen og de vurderinger domstolen har gjort i saken, har interesse for NTFs medlemmer. En kort orientering om dommen ble gitt i forrige nummer av Tidende og på NTFs nettsted, men her følger en mer utdypende beskrivelse av hovedpunktene i dommen.

I 2001 ble det foretatt bokettersyn hos tannlegen. På grunnlag av bokettersynet fattet ligningsnemnda vedtak om å skjønnsligne tannlegen for tre driftsår samt å ilegge tilleggsskatt for disse årene. Det er ligningsloven § 8-2 nr. 1 a og b som inneholder vilkårene for skjønnslingning. Tannlegen var uenig i vedtaket og klaget, men vedtaket ble opprettholdt av overligningsnemnda. Tannlegen gikk så til sak. Med henvisning til ligningsloven § 8-2 nr. 1 a og b hevdet tannlegen at det ikke var grunnlag for skjønnslingning, og videre at dersom retten kom til at det var grunn til skjønnslingning så led uansett selve skjønnnet av feil, da det var vilkårlig, urimelig, beheftet med saksbehandlingsfeil og bygget på feil faktum.

De faktiske forhold

Det var på det rene at tannlegen hadde unnlatt å føre kassabok og kassaoppgjørsbok slik regnskapsloven krever. Det vanskeliggjorde ligningskontrollen, og i rapporten fra bokettersynet beregnet man samlet forbruk av ulike typer forbruksmaterieil basert på tannlegens innkjøp i perioden. Dette ble sammenholdt med antall konsultasjoner iht. timeboken, og et snittforbruk per konsultasjon ble fastsatt. Man kom frem til at tannlegen hadde et snittforbruk på 2,85

par hansker, 0,87 hygoformic og 1,74 stk vakuumsugere per konsultasjon. Dette anslaget sammenlignet ligningsmyndighetene med egne tall for hanske-, hygoformic- vakuumsugerforbruk per pasient. De egne tallene bygget iht. ligningsmyndighetene på erfaringsmateriale man hadde fra tilsvarende bokettersyn. I dommen står at snittallet som ble brukt i bokettersynsrapporten var 1,5 par hansker (dvs. 3 hansker), 0,46 hygoformic og 0,92 vakuumsugere per konsultasjon. I rapporten fra bokettersynet ble hevdet at tannlegens forbruk var uforholdsmessig høyt, og myndighetene mente det tydet på flere konsultasjoner enn timeboken ga utrykk for. Dette var grunnlaget for ligningskontorets vedtak om skjønnslingning og tilleggsskatt. Overligningsnemnda brukte det samme faktagrunnlaget da de behandlet klagen og opprettholdt vedtaket.

Rettens vurderinger

Retten fastslo at tannlegen ikke hadde overholdt regnskapsloven, noe som gjorde kontroll vanskelig, og videre at tannlegens omsetning var svært lav sammenlignet med andre i bransjen. Selv om tannlegens forklaring på den lave omsetningen etter rettens syn var god, så førte disse to forhold samlet sett til at ligningskontoret hadde grunn til å tro at tannlegens opplysninger ga et feil bilde av inntektene. Retten mente ligningsmyndighetene i en slik situasjon tok riktig utgangspunkt da de for å beregne omsetningen så på forbruk av engangshansker og annet materieil og forsøkte å finne frem til antall konsultasjoner på den måten. Der slutter imidlertid rettens tilslutning til de beregninger som ligningsmyndighetene la til grunn for sine vedtak. Retten anså med utgangspunkt i fremlagte bevis og vitneutsagn at snittallet for hanskeforbruk som vedtaket bygget på, åpenbart var uholdbart. Videre uttaler retten at

et gjennomsnittlig forbruk på 0,46 hygoformic per konsultasjon ikke kan bygge på erfaringer som bør videreføres ved skjønnslingning av tannleger. Heller ikke et erfaringsmessig forbruk av 0,92 vakuumsugere synes å ha noen rot i virkeligheten, står det i dommen. Retten stiller et stort spørsmålsteget ved om det ved ligningskontoret forelå noe erfaringsmateriale som tilsa at det var vanlig med et forbruk på 1,5 par hansker per konsultasjon. Retten mener dette klart strider med vitneutsagn og en undersøkelse som ble fremlagt i retten, og at den erfaringssetning vedrørende hanskeforbruk som har vært avgjørende for skjønnslingningen både i ligningsnemnda og overligningsnemnda er feil.

Rettens konklusjon

Retten konkluderer med at tannlegens innsendte oppgaver til ligningskontoret ga et forsvarlig grunnlag for ligningen, det var ikke grunnlag for skjønnslingning og at vedtaket om skjønnslingning måtte oppheves.

Tannlegen vant altså saken fullstendig. Dommen er ikke anket fra ligningsmyndighetene og er dermed rettskraftig. Retten var ikke uten videre villig til å akseptere tallene som ligningsmyndighetene hadde anvendt som sammenligningsgrunnlag. Erfaringsmaterialet som ligningsmyndighetene tok utgangspunkt i ved skjønnslingningen får som det fremgår ganske hard medfart av retten. For de medlemmer som ønsker å lese hele dommen opplyses det at den er publisert i Lovdata.

*Dag Erlend Reite
advokatfullmektig, NTF*